

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ

ЧИ ЗАГРОЖУЄ УКРАЇНІ МАСОВА ТРУДОВА ЕМІГРАЦІЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ?

Автор: Оксана П'ятковська

(к.е.н., наук. співробітник)

Незважаючи на те, що, за останніми розрахунками Світового Банку, Україна піднялася у світовому рейтингу ведення бізнесу (Doing Business Index) зі 112-го до 96-го місця, ситуація з розвитком бізнесу в Україні залишається достатньо критичною через зростання нестабільності української економіки. Загалом експерти вважають, що за рівнем свого розвитку українська економіка відстає навіть від економіки Бангладеш.

Сьогодні в Україні спостерігається істотне скорочення виробництва (індекс будівельної продукції у січні 2015 р.

відносно січня 2014 р. скоротився на 36,7%, індекс промислової продукції – на 21,3%, індекс обсягу сільськогосподарського виробництва – на 2,4%), зростання безробіття (серед економічно активного населення рівень безробіття, визначений за методологією МОП, зріс з 1,7% до 8,9%, а серед осіб працездатного віку – з 7,7% до 9,3%; кількість безробітних, зареєстрованих в центрах зайнятості, станом на березень 2015 р. становила 523,1 тис. осіб, що на 1,4%

більше, ніж за відповідний період минулого року), зниження рівня реальної заробітної плати (індекс реальної заробітної плати за 2014 р. у порівнянні з 2013 р. становив 93,5%, а у грудні 2014 р. у порівнянні до грудня 2013 р. – 86,4%), а також інфляційні процеси (річна інфляція в Україні зросла з 28,5% у січні до 34,5% у лютому 2015 р., при цьому темпи її зростання також прискорилися: з 3,1% у січні до 5,3% – у лютому 2015 р., хоча розрахунок інфляції з урахуванням паритету

купівельної спроможності

свідчить про те, що інфляція в Україні сягнула 272%).

Що далі?

Прогнози експертів невтішні. Якщо

економічна і політична ситуації

будуть погіршуватися, бізнес продовжить «йти». При цьому Україна через сьогоднішній курс долара взагалі-то приваблива для іноземного бізнесу, але бойові дії і нестабільність зупиняють потенційних інвесторів. Прогнозований подальший відхід з ринку фінансових та аграрних компаній: у випадку з фінансами це може статися через жорстке регулювання цієї сфери в Україні, з аграріями – через те, що поля знаходяться у фронтових або прифронтових областях.

«За рівнем свого розвитку українська економіка відстає навіть від економіки Бангладеш»

КОРИСНІ ЛІНКИ:

Системна криза в Україні:
передумови, ризики, шляхи подолання
(аналітична записка)
http://www.niss.gov.ua/public/File/2014_table/Crisis_Ukraine.pdf

Девальвація праці
(«Дзеркало тижня»)
<http://gazeta.dt.ua/macrolevel/devalcaciya-praci-.html>

Звіт про результати дослідження міграційних настроїв студентів Львова
(соціологічне дослідження)
<http://www.miok.lviv.ua/images/img/miok/new/zvitpj.pdf>

The impact of the current military conflict on migration and mobility in Ukraine
(research paper)
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2567782

Усе це створює очевидні передумови для трудової еміграції з України. Чи буде вона масовою? Куди будуть спрямовані міграційні потоки українських працівників?

За даними дослідження HeadHunter, 80% офісних працівників задумуються про працевлаштування за кордоном. Тільки за 2014 рік відсоток фахівців із досвідом роботи, які планували виїхати за кордон із метою працевлаштування вже найближчого року, зріс більш як удвічі - з 7 до 16.

Щодо країн призначення, то уже протягом 2014 р. ми почали спостерігати переорієнтацію українських трудових мігрантів з Росії до країн ЄС. Наприклад, за десять місяців 2014 р. українці подали майже 319 тис заявок на роботу у Польщі, що на 61% більше порівняно з аналогічним періодом 2013 р. Польський ринок праці все більше спирається на можливості мігрантів з третіх країн. Громадян України, найчисельнішу етнічну групу серед іноземців на ринку праці, у результаті значно охочіше працевлаштовують польські роботодавці.

За словами директора Міжнародного центру з працевлаштування, українці

найчастіше виїжджають до Польщі, Італії, Чехії, Іспанії та Росії. Відкриті також залишаються Нова Зеландія, Австралія, Швеція та Данія. Тут популярні програми стажування у сільському господарстві. Натомість країни «старої Європи» закриті для українських трудових іммігрантів.

Однак у Росії ще у 2014 р. були зафіксовані спроби вербування українських трудових іммігрантів до лав бойовиків.

Ще одним чинником ймовірного зростання чисельності українських мігрантів до Польщі може стати проект евакуації громадян України з Донецька та Луганська, які мають польське походження, до Польщі. Цей проект стартував у січні 2015 р. і реалізовується спільно компетентними органами Польщі, зокрема, міністерствами закордонних справ, внутрішніх справ, оборони, освіти та координується канцелярією прем'єр-міністра Республіки Польща. У Польщі громадяни України польського походження протягом півроку отримуватимуть допомогу від держави.

Ще однією ймовірною країною призначення українських мігрантів може стати Німеччина. До прикладу, кількість клопотань з України про надання політичного

притулку в Німеччині істотно зросла. Якщо в 2013 р. їх було 141, то в 2014 р. – 2657, тобто збільшилася майже у 19 разів. У січні 2015 р. Німеччина отримала 262 заяви, у лютому – 337. Але переважна більшість українців, які просять притулку в Німеччині, вже подавали перед цим клопотання в інших країнах Європейського Союзу – найчастіше у Польщі.

Крім цього, є загрози виїзду за кордон не лише працівників, але й бізнесових структур. Так, за повідомленням компанії «Бізнес Польща», від початку 2015 р. кількість компаній, яких цікавить бізнес у Польщі, збільшилася у три-чотири рази. Причому, як зазначають експерти, малий і середній бізнес здебільшого прагне виїхати з України, розглядаючи Польщу як транзитний пункт на шляху в інші країни Європи або Північної Америки. «Багато компаній, які звертаються до нас, зацікавлені не в розширенні бізнесу та виході на європейський ринок, а в перенесенні його з України.

То ж чи відбудеться масова трудова еміграція українців? Чи, можливо, вона вже розпочалася...

Аналітичний дайджест містить короткий огляд аналітичних записок, експертних оцінок, оприлюднених у ЗМІ, наукових публікацій та інших інформаційних джерел щодо проблем міграції

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»

Україна
79013 м. Львів
вул. С.Бандери 32Д
тел. +38 032 258 01 51
iiec@miok.lviv.ua